

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

15 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofci Vladimir,
Judecători – Țurcan Anatolie și Plămădeală Ghenadie,,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocata Nastas Tatiana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui

Zastavnițhii Dmitrii XXXXX

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 28.01.2021-05.03.2021;

Instanța de apel: 30.03.2021-08.12.2021;

Instanța de recurs: 11.04.2022– 15.06.2022.

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 05 martie 2021, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală* Zastavnițhii Dmitrii a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza :

- art.320¹ Cod penal, la 1 an închisoare;
- art.320¹ Cod penal, la 1 an închisoare;
- art.320¹ Cod penal, la 1 an închisoare;
- art.201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare.

În conformitate cu art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, inculpatul a fost condamnat definitiv la 4 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 3 ani.

S-a încasat de la inculpat în beneficiul statului cheltuieli judiciare pentru efectuarea expertizelor, sumă de 448 lei.

S-a încasat de la inculpat în beneficiul părții vătămate Marcu Ana prejudiciu moral în sumă de 10 000 lei.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, Zastavnițhii Dmitrii cunoscând cu certitudine că pe 07 octombrie 2020 de către Judecătoră Ungheni, a fost emisă Ordonanța de protecție în favoarea victimei violenței în

familie, Marcu Ana, născută XXXXX, domiciliată în XXXXX, care este concubina acestuia, prin care avea obligația de a părăsi temporar locuința comună, de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce a-r asigura securitatea acesteia, de a dispune unilateral de bunurile comune, excluzând orice contact vizual, inclusiv telefonic, prin corespondență, sau în orice alt mod cu victima precum și interzicerea de a se apropia de anumite locuri pe care aceasta le frecventează, pe un termen de 90 de zile, contrar acestor obligații, Zastavnițchii Dimitrii, acționând cu intenție directă, fiind conștient de acțiunile sale și consecințele ce pot surveni, pe 31 octombrie 2020, la aproximativ ora 18:00, s-a deplasat la domiciliul concubinei sale Marcu Ana din s XXXXX, neexecutând în acest fel măsurile stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, instanța a reținut *în drept* că, faptele inculpatului Zastavnițchii Dimitrii întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.320¹ Cod penal, individualizată prin - „*Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie*”.

2.1. Tot el, cunoscând cu certitudine că pe 07 octombrie 2020 de către Judecătoria Ungheni, a fost emisă Ordonanța de protecție în favoarea victimei violenței în familie, Ana Marcu, născută XXXXX, domiciliată în XXXXX, care este concubina acestuia, prin care avea obligația de a părăsi temporar locuința comună, de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce a-r asigura securitatea acesteia, de a dispune unilateral de bunurile comune, excluzând orice contact vizual, inclusiv telefonic, prin corespondență, sau în orice alt mod cu victima precum și interzicerea de a se apropia de anumite locuri pe care aceasta le frecventează, pe un termen de 90 de zile, contrar acestor obligații, Zastavnițchii Dimitrii, acționând cu intenție directă, fiind conștient de acțiunile sale și consecințele ce pot surveni, la data de 02 noiembrie 2020, la aproximativ ora 21:00, s-a deplasat la domiciliul concubinei sale Marcu Ana din XXXXX, neexecutând în acest fel măsurile stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, instanța a reținut *în drept* că, faptele inculpatului Zastavnițchii Dimitrii întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.320¹ Cod penal, individualizată prin - „*Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie*”.

2.2. Tot el, cunoscând cu certitudine că la data de 07 octombrie 2020 de către Judecătoria Ungheni, a fost emisă Ordonanța de protecție în favoarea victimei violenței în familie, Marcu Ana, născută la XXXXX, domiciliată în XXXXX, care este concubina acestuia, prin care avea obligația de a părăsi temporar locuința comună, de a sta departe de locul aflării victimei, la o distanță ce a-r asigura securitatea acesteia, de a dispune unilateral de bunurile comune, excluzând orice contact vizual, inclusiv telefonic, prin corespondență, sau în orice alt mod cu victima precum și interzicerea de a se apropia de anumite locuri pe care aceasta le frecventează, pe un termen de 90 de zile, contrar acestor obligații, Zastavnițchii Dimitrii, acționând cu intenție directă, fiind conștient de acțiunile sale și

consecințele ce pot surveni, la data de 18 decembrie 2020, la aproximativ ora 22:50, s-a deplasat la domiciliul concubinei sale Marcu Ana din XXXXX, neexecutând în acest fel măsurile stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, instanța a reținut *în drept* că, faptele inculpatului Zastavnițhii Dmitrii întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.320¹ Cod penal, individualizată prin - „*Neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie*”.

2.3. Tot el, pe 02 noiembrie 2022, la aproximativ ora 21:00, aflându-se la domiciliul său din satul XXXXX, unde locuia împreună cu concubina sa Marcu Ana, născută în anul XXXXX, acționând cu intenție directă, urmărind scopul provocării vătămarilor corporale unui membru de familie, urmare a unui conflict apărut pe fonul stării de ebrietate în care se afla, i-a aplicat concubinei sale o lovitură cu o sticlă de șampanie goală în cap, după care, cu o bucată de lemn pentru foc, i-a aplicat multiple lovituri peste diferite regiuni ale corpului, cauzându-i plagă în regiunea parietală, echimoze sub ochiul drept, ambii umeri, ambele brațe și ambele gambe, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din XXXXX, în comun se califică ca vătămări ușoare, care condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată, leziuni ce sunt în legătură cauzală directă cu acțiunile lui Zastavnițhii Dimitrii.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, instanța a reținut *în drept* că, faptele inculpatului Zastavnițhii Dmitrii întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art.201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal, individualizată prin - „*Violență în familie, adică acțiune intenționată manifestată fizic, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care a provocat vătămarea ușoară a integrității corporale*”.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei penale, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Zastavnițhii Dimitrii să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.320¹ Cod penal, la 1 an închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis semiînchis;

- art.320¹ Cod penal, la 1 an închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis semiînchis;

- art.320¹ Cod penal, la 1 an închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis semiînchis;

- art.201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis semiînchis.

În conformitate cu art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, inculpatul să fie condamnat definitiv la 4 ani închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip închis semiînchis.

În motivarea apelului, procurorul a invocat că, pedeapsa aplicată inculpatului este prea blândă, la stabilirea pedepsei instanța de judecată nu s-a condus de principiile generale de individualizare a acesteia.

În această ordine de idei, procurorul a menționat că, deși instanța de judecată

a reținut corect circumstanțele de fapt și anume că inculpatul este caracterizat negativ la locul de trai, anterior a fost condamnat, având antecedente penale stinse, nu se află la evidența medicului psihiatru sau narcolog, totuși a considerat că aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, cu suspendarea acesteia condiționate ar fi suficientă pentru restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului precum și pentru prevenirea de noi infracțiuni, fapt cu care procurorul nu a fost de acord, ori din datele generale cu privire la personalitatea inculpatului, rezultă că acesta nu este la prima abatere a legii penale, anterior fiind condamnat prin sentința judecătorei Nisporeni din 12 noiembrie 2013 pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(2) lit. e) Cod penal la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, fiindu-i aplicate prevederile art.90 Cod penal.

Totodată, fiind condamnat anterior, inculpatul nu a perceput gravitatea faptelor săvârșite și în acest sens nu s-a ținut cont de opinia părții vătămate, care în ședințele de judecată a solicitat aplicarea unei pedepse cu închisoare cât mai aspre, ca inculpatul să fie izolat de societate și ea să poată să se simtă în siguranță.

Mai mult, instanța nu a luat în considerație faptul că, fiind un agresor familial, inculpatul a săvârșit mai multe infracțiuni într-un termen relativ scurt, ceea ce denotă că acesta este predispus la săvârșirea de noi infracțiuni mai cu seamă să abuzeze din nou membrii familiei sale.

În final, procurorul a considerat că, nu s-a luat în considerație motivul săvârșirii infracțiunilor și caracterul acestora, ori inculpatul având dorința de a se răzbuna pe partea vătămată pentru faptul că a apelat la organele de poliție pentru a fi protejată de acțiunile inculpatului, acesta a aplicat violența fizică asupra părții vătămate în scopul răzbunării precum și pentru a convinge victima să-și retragă plângerile depuse la poliție.

Astfel, pedeapsa cu închisoare este cea mai aspră din pedepsele stabilite de Codul penal cu excepția detențiunii pe viață, totuși, având în vedere gravitatea infracțiunilor comise și influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării persoanei vinovate, s-a ajuns la concluzia că o altă pedeapsă va fi inefficientă în vederea atingerii scopului pedepsei penale.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, apelul declarat a fost admis, casată parțial sentința în partea aplicării prevederilor art.90 Cod penal și pronunță o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

Pedeapsa definitivă sub formă de 4 ani închisoare aplicată inculpatului Zastavnițchii Dimitrii în baza art.320¹ Cod penal, art.320¹ Cod penal, art.320¹ Cod penal și art.201¹ alin.(1) lit. a) Cod penal, cu aplicarea prevederilor art.84 alin.(1) Cod penal, urmează a fi executată în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința s-a menținut fără modificări.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a menționat că, fiind examinat probatoriul a considerat dovedită indubitabil vina inculpatului de comiterea violenței în familie, adică acțiune intenționată manifestată fizic, comisă de un membru al familiei în privința altui membru al familiei, care a provocat vătămarea ușoară a integrității corporale și neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executarea măsurilor stabilite de instanța de judecată în ordonanța de protecție a victimei violenței în familie, acțiunile lui just au fost calificate în temeiul

art.art.201¹ alin.(1) lit. a), 320¹, 320¹ și 320¹ Cod penal.

Referitor la individualizarea pedepsei, instanța de apel a notat că, instanța de fond eronat a conchis că o pedeapsă privativă de libertate în condițiile art.90 Cod penal, este echitabilă în speță, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, or, inculpatul urma să conștientizeze fapta comisă, în situația în care acesta anterior a mai fost condamnat, inclusiv pentru infracțiune similară.

Așadar, instanța de apel a subliniat că, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În același rând, instanța de apel a remarcat că, în textul art.90 alin.(1) Cod penal, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

În acest sens, instanța de fond neîntemeiat a conchis că, împrejurările prezentei cauze penale, ce vizează personalitatea inculpatului, sunt suficiente pentru a aplica prevederile art.90 alin.(1) Cod penal, or, deși inculpatul Zastavnițhii Dimitrii, anterior a fost atras la răspundere penală, nu s-a eschivat de la examinarea cauzei penale și a recunoscut vinovăția incriminată, acesta a comis infracțiune similară cu intenție, pentru care anterior a fost condamnat, care face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave prin prisma art.16 Cod penal, fapt ce denotă că sentința contestată, urmează a fi casată în partea executării pedepsei penale inculpatului în condițiile art.90 Cod penal.

Cu aplicarea prevederilor art.art.61, 75, 76, 77 Cod penal și prevederile art.364¹ Cod de procedură penală, instanța de apel efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, a considerat că în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea acestuia, s-a constatat că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu aplicarea unei pedepse în formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Prin urmare, instanța de apel a reținut că, anume pedeapsă cu executare pe un termen de 4 ani închisoare, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunile comise de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalității acestuia.

Instanța de apel a considerat că, o pedeapsă privativă de libertate este echitabilă, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, or, aplicarea prevederilor art.90 Cod penal în privința lui Zastavnițhii Dimitrii, este inoportună, în situația în care, inculpatul, deși anterior a fost condamnat, din nou a comis o fapta ce atentează la relațiile sociale cu privire la solidaritatea familială.

5. Avocatul avocata Nastas Tatiana în numele inculpatului în temeiul

art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului declarat, autorul acestuia invocă că, inculpatul a recunoscut vina, cauza a fost judecată potrivit prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală. Astfel, consideră neîntemeiată casarea sentinței în partea aplicării art.90 Cod penal.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia acestuia asupra recursului declarat de partea apărării, menționând că acesta urmează a fi respins ca fiind declarat peste termen.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art.432 alin.(2) pct.2) Cod de procedură penală instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este declarat peste termen.

În conformitate cu prevederile art.422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal constată, că conform procesului-verbal al ședinței de judecată din 08 decembrie 2021 (f.d.29-34, vol. II), a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel în prezența inculpatului Zastavnițchii Dimitrii și avocatul acestuia Rabei Ilie, cu înștiințarea acestora despre pronunțarea și primirea deciziei integrale, pentru data de 02 februarie 2022.

Reieșind din actele cauzei, rezultă că la data stabilită – 02 februarie 2022 inculpatul Zastavnițchii Dimitrii și avocatul acestuia Rabei Ilie, din motive necunoscute, nu s-au prezentat la pronunțarea deciziei motivate (f.d.34, vol. II).

Astfel, Colegiul penal menționează că, potrivit prevederilor art.422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării acesteia.

Așadar, în speță, termenul de declarare a recursului conform art.422 Cod de procedură penală, a început să curgă din 03 februarie 2022, iar ultima zi pentru declararea recursului fiind 07 martie 2022, pe când recursul ordinar declarat de avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului a fost depus la 01 aprilie 2022, prin urmare, cu omiterea termenului de 30 de zile stabilit de lege.

În astfel de circumstanțe, rezultă că recursul declarat de avocatul Nastas Tatiana în numele inculpatului, urmează a fi respins ca inadmisibil, deoarece este depus peste termen.

Colegiul penal menționează că, termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca inadmisibil fiind tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția

Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza *Ponomariov vs Ucraina* (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Nastas Tatiana în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2021, în cauza penală în privința lui *Zastavnițchii Dmitrii XXXXX*, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 14 iulie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Plămădeală Ghenadie